

1. INTRODUCERE

Datorită precipitațiilor foarte bogate care au căzut mai ales în anul 2005 (pe alocuri și în anul 2006), unele suprafețe din fondul forestier din regiunea de câmpie au fost afectate de inundare pluvială, stagnare prelungită a apei din precipitații și de procese de uscarea a vegetației forestiere. Chiar și fondul forestier localizat în luncile din Câmpia Română, în zona dig-mal sau în zonele neîndiguite rar și foarte rar inundabile, a fost pe alocuri (de exemplu în luncile Sabarului și Argeșului) afectat de inundare pluvială, urmată de o perioadă de stagnare mai scurtă sau mai îndelungată a apei și uneori de uscarea vegetației forestiere din suprafețele respective.

În luncile din Câmpia Română (mai rar din Câmpia de Vest), în zona dig-mal sau în zonele neîndiguite rar și foarte rar inundabile, fondul forestier a fost afectat pe alocuri (în luncile Prahovei, Ialomiței, Mureșului) și de inundare prin revărsare (agravată și de precipitațiile abundente care au căzut ulterior) și de stagnarea prelungită dar variabilă a apei (mai scurtă pe terenurile plane sau mai lungă pe terenurile depresionare), urmate în unele cazuri de uscarea vegetației forestiere.

Astfel de procese s-au manifestat în arborete de tip natural cu baza de cvercinee (șleauri de câmpie cu stejar, stejăreto-șleauri, stejărete, amestecuri de stejar cu frasin, amestecuri de stejar brumăriu și cer, cerete etc.) din zona de câmpie, dar și în arborete artificiale din zonele de luncă și de câmpie (mai ales plantații de salcâm), o frecvență și o intensitate mai mare înregistrându-se în Câmpia Română.

În Câmpia de Vest, care are un climat mai umed, procesele de inundare și stagnare pluvială temporară apar în fondul forestier cu o frecvență aproape anuală în perioada de primăvară-vară, astfel încât fenomenele din anul 2005, chiar dacă au avut intensități și efecte mai puternice, nu au apărut ca niște evenimente neobișnuite.

În Câmpia Moldovei, în zona dig-mal din lunca Prutului, inundațiile prin revărsare se produc în prezent rar dar cu intensitate mult mai ridicată ca în trecut, având efecte negative mai ales datorită stagnerii prelungite a apei de revărsare. O astfel de inundație a avut loc și în anul 2008, când în cea mai mare parte a zonei dig-mal din lunca Prutului apa a stagnat 1-2 luni, dar având o înălțime mare, afectând serios mai ales plantațiile tinere (de plop alb, stejar, frasin ș.a.).

În ultimii 20 de ani fenomenul de uscarea a afectat în mod constant mai ales arboretele de cvercinee din zona de câmpie și, într-o măsură mai redusă, pe cele din zona dealurilor joase. În prezent se admite că fenomenul de uscarea din

această perioadă a fost determinat de un complex de factori care a inclus factori de natură climatică (seceta excesivă), factori de natură edafică (unele însușiri specifice ale solurilor), factori de natură antropică (gospodărirea necorespunzătoare a pădurilor, acțiuni abuzive, poluare) și factori biotici dăunători (atacuri de insecte, ciuperci etc.).

Din acest complex de factori au putut fi reținuți ca factori de importanță majoră, care au acționat pe suprafețe mari și un timp îndelungat, seceta prelungită și însușirile fizice și hidrofizice nefavorabile ale solurilor, pe fondul gospodăririi defectuoase a pădurilor.

În condițiile unor precipitații foarte abundente ca cele din anul 2005, aceleași însușiri fizice și hidrofizice nefavorabile ale solurilor au favorizat, de cele mai multe ori, acumularea apei din precipitații și deci inundarea pluvială a terenurilor, precum și stagnarea prelungită a apei, determinând uscarea parțială sau chiar totală a arboretelor. Și în cazul zonelor de luncă drenajul intern defectuos al solurilor, determinat de caracterul mai puțin favorabil al însușirilor fizice-hidrofizice, a favorizat în unele cazuri stagnarea apelor de inundație (pluvială sau prin revărsare) și uscarea vegetației forestiere.

Bineînțeles că procesele amintite s-au manifestat mai intens și efectele negative au fost mai accentuate în condiții de substrat cu textură fină și permeabilitate redusă, precum și de relief concav (relief în general larg și ușor depresionar, dar uneori și vâlcele sau văiugi închise, meandrate, mai adânci).

Deci, procesele amintite s-au manifestat în condiții climatice ieșite din comun (precipitații foarte abundente) urmate uneori și de inundare prin revărsarea apelor, dar în contextul unor însușiri edafice în general nefavorabile (specifice solurilor grele) și/sau al unor condiții de substrat (fin, greu permeabil) și de relief (terenuri depresionare largi sau mai înguste, uneori însă și terenuri orizontale, zone încorsetate între diguri) deficitare în ceea ce privește drenajul extern.

Promptitudinea cu care fenomenele de stagnare a apei au fost semnalate cu prioritate de către unitățile silvice din zonele de câmpie afectate de astfel de procese s-a datorat bineînțeles atât faptului că unitățile teritoriale se confruntau cu procese neobișnuite pentru aceste zone în care de fapt seceta este considerată o permanentă problemă și amenințare, cât și efectelor în general rapide și puternice pe care procesele le-au avut asupra vegetației forestiere din arealele respective. În multe din cazurile analizate uscarea vegetației forestiere s-a produs înainte de vârsta exploatabilității și a fost necesară solicitarea derogării de la aplicarea amenajamentului silvic, dar unitățile silvice teritoriale nu știau ce soluție de refacere trebuie să adopte în aceste condiții care depășeau în mod evident cadrul prevederilor existente în normele (îndrumările) tehnice aflate în vigoare.

În consecință s-a impus inițierea unor cercetări privind apariția și evoluția proceselor de inundare (pluvială sau prin revărsare) și de stagnare prelungită a apei, a condițiilor staționale în care s-au manifestat, a efectelor diferite produse asupra vegetației forestiere și a măsurilor de regenerare și conducere a arboretelor din zonele afectate, mai ales în ceea ce privește adoptarea unor poziții de regenerare și de refacere a arboretelor care să prevină apariția efectelor stagnerii apei, dar chiar și sub aspectul stabilirii oportunității intervenției cu lucrări de împădurire. Totodată s-a conturat necesitatea evidențierii riscului de inundare și stagnare a apei, la nivelul denumirii tipurilor de stațiuni și al sistematicii stațiunilor forestiere, și încadrării staționale mai atente a zonelor afectate de astfel de procese.

Lucrarea de față reprezintă o sinteză a rezultatelor cercetărilor obținute în cadrul proiectului P.S. 8.1.3. „Studiu privind identificarea suprafețelor forestiere cu risc de inundare și stagnare a apei din precipitații în regiunea de câmpie”, din Planul Sectorial de Cercetare - Dezvoltare al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.